



LJETA PUTĀNE
APRAKTAIS MĒNESS



821.174-31

Pu 793

Kristas Jūlijas Kreišmanes grāmatas un vāka dizains

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Ljeta Putāne, 2023

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2023

ISBN 978-9934-31-987-7

1896. gads

Sestdiena, 19. septembris

I

Droška grabināja pa Rīgas tumšajām ielām, kuras izgaismoja aizsmakušas laternas. Elizabetes iela bija nogurusi pēc garās rudens darbadienas un dzina pēdējos pilsētniekus mājās, kurās ik pa laikam te iedegās, te izdzisa pieklusināti oranžas logu rūtis. Vēss klusums mijās ar atsevišķi noklīdušiem vārdiem, kas virpuļoja kopā ar čaukstošām lapām pa nepielūdzami cietsirdīgo pilsētas bruģi.

Aleksandrs Krause sēdēja droškā ar divām bagāžas vienībām un izskatījās manāmi satraukts. Pierē bija imetusies grumba, acis šaudījās, un labā roka nervozi glaudīja ūsas.

Palēninājis gaitu, neērtais braucamrīks piestāja pie Vērmanes dārza. Krauses kungs ielūkojās savā kabatas pulkstenī, kurš rādīja precīzi deviņus. Pirms kāpt ārā, viņš izvilka no mēteļa iekškabatas vilciena biļeti, pārlicinājās, ka steigā paķēris pareizo, un rūpīgi to ielika atpakaļ kabatā. Palūdzis važoni uzgaidīt, viņš pasniedzās pēc

portfeļa un spieķa un devās uz parka vārtiem. Līdz vilcienam bija atlikusi tieši stunda, taču Zentas pie strūklakas vēl nebija.

Pagāja piecpadsmit minūtes, bet Aleksandra vienīgā kompānija vēl joprojām bija divi bronzas knēveļi, kas priecīgi šļāca ūdeni no trejžubura. Gaidot un ar spieķi domīgi klausīnīnot pa strūklakas apmali, viņš klusi pie sevis murmināja, līdz nolika portfeli uz soliņa un izņēma no tā lapiņu un zīmuli. Uzskricēlējis ne vairāk par teikumu, viņš rūpīgi noglabāja zīmīti mēteļa kabatā.

Krauses kungs jau grasījās lēnā gaitā doties atpakaļ uz drošku, kad pamanīja divas ēnas tuvojamies caur aleju. Nobālējis viņš steigšus ieslidināja roku kabatā, cieši saspieda plaukstā zīmīti un, izmisīgi meklēdams kādu vietu, kur to paslēpt, nometa tumsā aiz soliņa.

II

Uzmetusi uz pleciem tumši zilu apmetni ar mīkstu krādziņu un uzsēdinājusi uz galvas cepuri ar sprādzi un vijīgu spalvu, Anna Sergejevna izgāja no mājas un skaļi aizcirta durvis. Dusmas mutuļoja kā pārbarots tvaika dzinējs, un, nostājusies uz pakāpieniem, viņa pavērās uz naksnīgo pilsētu un centās dziļi ieelpot. Dzestrais gaiss kutināja nāsis, bet ātri vien pārvērtās par siltu dvašu, kas lēni izkūpēja tumsā.

Anna pastūma nepaklausīgos matus mazliet dziļāk zem cepures, savilka apmetni ciešāk un pārgāja pāri ielai. Tumšais Strēlnieku dārzs, kas stiepās no viņas mājām

līdz pat senajiem Iekšrīgas vaļņiem, piedāvāja klusumu un mieru, taču pat tas nespēja remdēt neizskaidrojamo aizkaitinājumu, kuru šovakar bija uzdzinis visiem labi zināmais Tolstoja romāns.

Anna pirmo reizi bija lasījusi “Annu Kareņinu”, kad viņai bija divdesmit gadu. Viņa juta līdzīgu savai vārda mātai un galvenajai varonei, kurai tik ļoti gribēja līdzināties. Skaista, drosmīga un gudra, Anna Kareņina tajā laikā kļuva par elku daudzām jaunām sievietēm, kas alka romantiskas, vētrainas un nelaimīgas mīlestības. Laimīgas attiecības bija izgājušas no modes, un tika uzskatīts, ka tikai caur ciešanām iespējams atrast un iepazīt īstu mīlestību.

Gadiem ilgi šī bija palikusi Annai atmiņā kā viena no viņas mīļākajām grāmatām. Viņa mīlēja tās tēlus un apbrīvoja Tolstoja nepiespiesto meistarību, ar kuru viņš veikli aprakstīja varoņus un to jūtas. Taču kāds gudriņieks nesen bija ierosinājis, ka patiesi dižas grāmatas ir jāpārlasa ik pēc desmit gadiem, lai pārbaudītu to vērtību, un Anna, ieinteresēta, kā tagad jutīsies, nolēma to pārlasīt. Bet, jo tālāk viņa lasīja, jo arvien vairāk apjauta, ka tā bija kļūda.

Jau pirmajās lappusēs viņa pēkšņi saprata, ka savos trīsdesmit piecos gados ir pārsniegusi ne tikai dievinātās Annas, bet arī labsirdīgās Dollijas vecumu. Pats par sevi tas vēl nebūtu nekas, bet kā saprast to, ka Dollijas vīrs Stīvs sievu raksturo kā vecu, izžurkātu, skaistumu zaudējušu sievieti, kurā vairs nav ne kripatiņas oriģinalitātes?

Lasot tālāk, viņa kļuva pikta par nevienlīdzīgo attieksmi pret sievietēm un vīriešiem jautājumā par laulības

pārkāpšanu. Vīrieši var krāpt, uzturēt paralēlas ģimenes, lakstoties ap balerīnām un uz jebkuriem pārmetumiem vienkārši paraustīt plecus. Savukārt Anna tiek nosodīta, izdzīta no sabiedrības un pat publiski pazemota. Kāpēc neviens demonstratīvi necēlās kājās un neburkšķēja, kad viņam blakus operas ložā apsēdās Stīvs?

Taču visvairāk viņu nokaitināja kādreiz pievilcīgais un sajūsmu izraisījušais, bet šoreiz klaji redzami egoistiskais un lepnais Aleksejs Vronskis. Anna saviebās, atceroties, kā jaunībā sapņojusi par tādu vīrieti kā viņš... Vai viņa tiešām agrāk bijusi tik jauna un naiva, ka nav redzējusi tam cauri? Vai arī viņai klusībā patika tas, ka viņš bija nelietis? Bet Vronskis taču nebija nekas vairāk kā paštaisns narciss, kuram rūpēja tikai viņa tēls sabiedrības acīs!

Anna jūta, kā atkal aug dusmas... Kas tieši šajā tēlā viņu tik ļoti aizskāra? Vai tas tiešām bija pats Vronskis vai arī te slēpās kas cits? Kā aizstāvēdamās viņa domās izsaucās:

“Nu, bet, lūdzu, viņš taču ir pēdējais negēlis! Sākotnēji viņš aplido Kitiju, lai arī pats atzīst, ka nav ne mazākā nodoma viņu precēt. Viņam nerūp ne jaunās dāmas jūtas, nedz arī reputācija, tādēļ mirklī, kad iekaro viņas mīlestību, viņš zaudē interesi un bez sirdsapziņas pārmetumiem pievēršas Annai. Jūs varbūt teiksiet: kam negadās, sirdij nepavēlēsi, viņš tak vēl ir jauns kumeļš! Labi, pieņemsim. Taču kas notiek tālāk?

Vronskis sāk neatlaidīgi aplidot Annu. Viņš dzenas tai pakaļ un tēlo nelaimīgu milētāju, kuru liktenis ir lēmis nežēlīgām mīlas mokām... Fil! Viņš taču nemaz

negrib, lai Anna pamet vīru, viņam esošais stāvoklis ir ļoti ērts un izdevīgs! Tas neprasa no viņa nekādu atbildību, un viņš var nekaunīgi baudīt Annas sabiedrību un mīlestību.

Tādēļ, kad Anna tomēr nolemj izstāstīt vīram patiesību cerībā, ka tas ļaus viņai beidzot būt kopā ar Vronski, mūsu jaunais kumeļš pēkšņi apstulbst. Viņš sāk manāmi šaubīties un kāpties atpakaļ tieši tobrīd, kad jau Annu pilnībā iekarojis. Un sakiet vēl, ka šādu uzvedību jau neesam redzējuši iepriekš...

Un, jo tālāk, jo trakāk... Pēc vairāku mēnešu smagiem pārdzīvojumiem Anna tomēr pamet vīru un uzsāk jaunu dzīvi ar Vronski. Taču sievieti vajā nedrošība un bailes, kuras tikai pastiprina sabiedrības pieaugošais nosodījums par laulības pārkāpšanu. Anna jūtas vientuļa un atstumta, viņa alkst Vronska klātbūtnes un uzmanības, bet viņš meklē jaunus hobijus un izklaides, lai tikai nezaudētu savu vīrišķo brīvību. Viņš stūrgalvīgi pievēršas sava statusa paaugstināšanai sabiedrībā, tikmēr Anna grimst sazālotā vientulības un ārprāta bezdibenī, no kura izeju vairs neatrod..."

Anna nokāra galvu un lēni slidēja cauri kastaņu alejai. Viņa pati bija redzējusi, ko morfijs spēj nodarīt veselam un dzīvespriecīgam prātam, iegrūžot to melnā un lipīgā darvā... Kāpēc Vronskis to neredzēja, kāpēc novērsās no Annas?! Un iznākums bija gluži kā Tolstoja aprakstītajās zirgu sacīkstēs... Vronskis jau tuvojas finišam, tūlīt pat uzvarēs, bet pēdējā lēcienā kļūdaini sakustas seglos un krīt līdz ar ķēvi, kurai nāvējoši salauž muguru. Vronskim bija viss, Anna bija gatava ziedot visu, lai tikai abi būtu

kopā, bet viņš pats pieļauj muļķīgu kļūdu un salauž Annu līdz ar iespēju pašam kādreiz būt laimīgam...

Aizdomājusies Anna nebija pamanījusi, kā atnākusi līdz Bastejkalnam. Pastaiga bija palīdzējusi remdēt īgnumu, taču nemanāmi bija pielavījušās skumjas. Viņa apstājās uz tilta, no kura pavērās plašs skats uz kanālmalu, un vēroja rāmo ūdeni, kurā blāzmoja vēlā vakara gaismas. Augums piespiedās aukstajām dzelzs margām, un Anna pastiepās pirkstgalos, lai nedaudz pārliektos tām pāri.

Vai Annai Kareņinai beigās vairs bija izvēle? Stāvot krastā, ir viegli teikt, ka izvēle ir vienmēr. Bet, kad tavš prāts jau ir aptumšojies un sapinies ūdenszālēs, kad tu kamp gaisu, bet mutē vairs smeļas tikai ūdens... vai tur, dziļi dzelmē, vēl vispār pastāv izvēle?

Garām steidzās sveši tēli mēteļos un cepurēs, bet Anna aizvēra acis un klausījās, kā zem tilta dzidri čalo ūdens.

* * *

Pirms doties mājās, Anna nolēma izmest vēl nelielu loku cauri Vērmanes dārzam. Vakara drēgnums bija sācis kost kaulā, un viņa saberzēja plaukstas, lai mazliet sasilītos. Tagad nūdien būtu noderējušas Randžīta kabatas, kurās nez kādēļ vienmēr bija siltāk nekā savējās. Turklāt īstai dāmai tomēr neklājas turēt rokas savās kabatās.

Paātrinot soli, Anna jau pavisam drīz sasniedza dārza ieeju, kur glīti izbrūgētais celiņš veda pie Folca lauvām. Tās nenogurdamas apsargāja Vērmanes atraitnes

mantojumu un arī šovakar neapmierināti rūca uz nelūgto viešņu. Anna, kā atvainodamās par traucējumu, pasteidzās tām garām un turpināja ceļu Elizabetes ielas virzienā. Taču pie strūklakas viņa ieraudzīja kādu savādu trijotni un instinktīvi palēnināja soli. Pagalam iespiests starp diviem tumšiem stāviem, sēdēja kungs ar cilindru galvā un meta apkārt tramīgus skatienus.

Šauboties, vai iet tālāk, tomēr turpinot likt arvien klusākus soļus trijotnes virzienā, Anna tuvojās savādajai kompānijai. Bija dzirdami saraustīti un dusmīgi čuksti, kuri izklausījās pēc šņākšanas. Ar acīm sekojot dīvainajiem kungiem, viņa aizmirsa pamest skatu sev zem kājām, kur tieši pagadījās vientuļš zars, kas skanīgi nokraukšķēja zem zoles. Trijotne strauji pagrieza galvas uz viņas pusi, un Anna sastinga.

Tajā īsajā sekundē, kurā sastapās Annas un cilindrotā kunga skatieni, viņa pēkšņi sajuta svešinieka bailes. Viņš bija iepletis acis, un viņa lūpas kaut ko mēmi čukstēja. Anna nespēja novērst skatienu un mēģināja saprast, vai nevajag palīdzēt, kad pēkšņi tumšie tēli zīmīgi saskatījās savā starpā. Viens no viņiem pietrūkās kājās un sāka skriet Annas virzienā. Apjukusi un nesagatavota Anna sāka kāpties atpakaļ, līdz saprata, ka te ar draudzīgu sarunu nekas nebeigsies. Bija ātri jāmetas prom.

Izskrējusi uz ielas, viņa meta skatienus pa labi un pa kreisi, bet tieši tobrīd kā par nelaimi nebija redzama neviena dzīva dvēsele. Ja viņa sāktu skaļi kliegt, varētu pievērst uzmanību cilvēkiem aiz logiem, taču, kamēr kāds paspēs noskriet lejā viņai palīgā, nevar zināt, vai sekotājs nebūs jau viņu noķēris. Visprātīgākais bija kaut

kur noslēpties, bet kur? Raitie soļi no aizmugures šķīta tuvojamies ar katru mirkli, bet visapkārt tik vien kā plašas ielas un vītiņas, spocīgas gaismas.

Te pēkšņi Anna strauji nogriezās pa labi un metās uz augļu kioskiem, kur vēl šodien tika atklāts Miķeļdienas gadatirgus. Tur noteikti būs iespējams paslēpties starp stalažām un būdiņām, ja vien viņa paspēs noskriet svešinieku un ātri ienirt tumsā.

Aizmugurē bija dzirdams klepus un smaga elpošana, bet koka būdiņas šķīta jau pavisam tuvu. Ieskrienot vienā no ejām, Anna ar skatienu meklēja, kur paslēpties. Viņa ātri palīda zem koka letes, kur smaržoja pēc kanēļa, un aizardēja elpu. Tagad galvenais – neizdot ne skaņas. Svešinieks jau bija sasniedzis blakus eju.

– Nu, nu, *голубка**, kur tad tu mums esi paslēpusies? Domā, ka es tevi neatradīšu? – viņš zobojoties mēģināja iebiedēt jauno sievieti.

Vīrieša soļi kļuva lēnāki un pārdomātāki. Viens bija skaidrs – agri vai vēl viņš to atradīs. Balss pamazām tuvojās, un tajā mirklī kaut kur fonā ieskanējās glābiņš. Zvaniņi!

Anna, ne mirkli negaidot, cieši sagrāba apmetņa malas, izmetās no būdiņas un skrēja uz Aleksandra bulvāra pusi, kliedzot, lai važonis apstājas. Svešinieks, smagi elsdams, metās viņai pakaļ, bet piepeši uznāca klepus lēkme, kas salocīja vīrieti kā desas luņķi. Anna izmantoja šo mirkli, lai sakopotu visus spēkus un aizskrietu līdz droškai. Viņa strauji ielēca sēdekli un uzkliedza važonim, kurš satrūcies paskubināja zirgu.

* Balodīt (*krievu val.*).

Anna atskatījās un redzēja, kā vīrietis lēnām atgūstas, iztaisnojas un paveras viņas virzienā. Uz mirkli aizdomājies, viņš pameta skatienu sev apkārt un steigā devās atpakaļ uz Vērmanes dārzu.

III

– Kāds kāpostu pīrādziņš un glāze melnas tējas tagad nepavisam netraucētu, – nočāpstinādamies Boriss Afaņasjevičs Kruglovs piecēlās no rakstāmgalda.

Viņš pameta acis pulkstenī, saviebās, saprazdams, ka šovakar vēl ilgi būs jādežurē, un lēnām stūrēja savu korpusu durvju virzienā. Te pēkšņi kabinetā iemetās jaunākais gorodovojs* Jevgēņijs. Boriss, dusmīgs kā paša burkšķošais vēders, uzrūca jauneklīm:

– Nu, kas tagad?

Jevgēņijs, mazliet saminstinājies, ziņoja:

– Jauna dāma tikko ieskrēja iecirknī, ziņodama par uzbrukumu, un uzstāj, lai mēs viņai sekojam uz Vērmanes dārzu. Tur esot sagūstīts vīrietis!

– Tagad? Vēlu vakarā? – Boriss, smagi nopūzdamies, ar viegli saskābušu ģīmi izkratīja no galvas kāpostu pīrādziņu un atgriezās pie sava galda. Nokrekšķinādamies viņš norūca, lai vedot dāmu šurp. Jevgēņijs metās paklausīt.

Boriss nepaspēja ieriktēties krēslā, kad jauneklis jau pieteica Annu Sergejevnu Volkovu un Borisam atkal vajadzēja celties kājās. Viņš palocījās, iepazīstināja ar sevi un

* Zemākā dienesta pakāpe Krievijas pilsētu policijā līdz 1917. g.

pieāvāja Annai apsēsties. Viņam pretī raudzījās pievilcīga brunete ar tumšām, pašpārliecinātām acīm un šiku apmetni. Bet viņas skaistums nebija auksts vai perfekts, tieši pretēji. Viņā bija jūtams īstums, un izspūrušie mati un pietvikušie vaigi lika Borisam atmaigt.

Anna Sergejevna ātri, skaidri un strukturēti izklāstīja notikušo, un Boriss uzdeva pāris precizējošu jautājumu.

– Vai jūs varat, lūdzu, noraksturot redzēto vīrieti?

– Parkā bija jau tumšs, tādēļ nevarēju viņu pilnībā saredzēt, bet es teiktu – vidēja auguma vīrietis vecumā ap 50 ar kuplām, sirmām ūsām un koptu, īsu bārdu. Ļoti labi ģērbies – galvā cilindrs un mugurā stīvs, dārgs mētelis. Manīju spieķi un neliela izmēra portfeli.

– Un kā ar šiem diviem vīriešiem, kas viņu *accompagner**? – Boriss tomēr gribēja nedaudz paspīdēt dāmas priekšā.

– Baidos, ka par vienu no viņiem es pavisam maz varu pateikt, jo es viņu redzēju tikai uz pavisam īsu brīdi. Savukārt otrs... – Anna nodrebēja, – otrs, kas man dzinās pakaļ, bija ģērbies tumšā, raupjā mētelī un sirgst ar klepus lēkmēm. Uz galvas saņurcīta kepka... Jā, un vēl – viņš runāja krieviski, bet ar jūtamu, maigu Baltijas akcentu.

Boriss izdarīja ātras piezīmes un pacēla skatienu. – Vai jums ir kāda nojausma, kas notika pēc tam, kad ielēcāt droškā?

– Jums noteikti ir plašāka pieredze šādos jautājumos, Boris Afanasjevič, – Anna viegli pasmaidīja un pielieca

* Pavadīt (*kļūdaina franču valoda*).

galvu, – bet domāju, ka ir divi... varbūt trīs varianti. – Un viņa sāka uzskaitīt: – Pirmais un sliktākais, – Anna nolieca labās rokas ikšķi plaukstā, – kungs ar cilindru ir nogalināts, un mēs viņu atradīsim parkā vai arī pēc pāris dienām kanālā.

Boriss ieinteresēti paskatījās uz Annu. Kas ir šī neparastā sieviete ar ogļu melnām acīm? Ka tik nebūs... Pag, kāds bija viņas uzvārds? Volkova?

Te Anna pārtrauca viņa domas: – Otrais, – un viņa pielieca rādītājpirkstu, – viņš ir sagūstīts un kaut kur aizvests... Un trešais... – Anna domīgi pacēla acis uz grieskiem un uz mirkli apklusā, – trešais... varbūt ir cerība, ka viņš pamanījās izbēgt.

Boriss brīdi apdomāja Annas teikto. – Anna Sergejevna, bet varbūt svešinieki tikai gribēja viņu iebiedēt un tikšanās parkā aprobežojās ar nepatīkamu sarunu?

Te Anna savilka lūpas, it kā apsverot teikto. – Iespējams. Bet kāpēc tad dzīties man pakaļ, ja tā bija tikai saruna?

Boriss atzinīgi nogrozīja galvu. – Jāatzīst, jums grūti iebilst. – Un viņš atlaidās krēslā. – Bet pēc pieredzes varu teikt, ka šovakar mēs tur vairs neko neatradīsim.

Pristavs* nogaidīja, vai Anna ko atbildēs. Viņš bija domājis, ka viņa piekāpsies vai protestēs, bet jaunā dāma tikai ziņkārīgi skatījās tam acīs, it kā jau paredzēdama viņa paša kapitulāciju. Iestājās neērts klusums. Boriss Afanasjevičs pašūpojās krēslā un nokrekšķinājās.

– Bet man ir aizdomas, ka šī skaistā dāma man neļaus šovakar uzelpot, kamēr nebūsim to pārbaudījuši. – Pie

* Policijas iecirkņa priekšnieks cariskajā Krievijā.

šiem vārdiem Annas acis priecīgi iedegās, beidzot izdzirdot gaidīto.

Viņš negribēja to atzīt, bet bija kaut kas patīkami satraucošs jaunās sievietes spējā viņu ietekmēt. Boriss piesvempās kājās un notaurēja pa visu kabinetu:

– Jevgēņij, kāpēc rati vēl nav pie durvīm? Annai Sergejevna taču nav laika gaidīt visu vakaru!

* * *

Visi trīs, raitā gaitā iznākuši no iecirkņa, iesēdās dežurējošajos ratos un klusēdami brauca pa Aleksandra bulvāri. Borisa Afanasjeviča skatiens peldēja kaut kur tālu pāri Rīgas jumtiem, bet Anna Sergejevna saspringti skatījās uz priekšu. Jevgēņijs sēdēja taisns kā svece.

Piestājusi pie Vērmanes dārza vārtiem, trijotne izkāpa no droškas, un Anna rādīja ceļu. Ejot pa tumšo aleju, bija skaidrs, ka Borisam Afanasjevičam bija taisnība. Soliņš pie strūklakas bija tukšs. Nebija arī neviena liķa.

Anna Sergejevna rūpīgi apstaigāja strūklaku, meklējot kādu pavedienu, bet Vērmanes dārzs bija vienaldzīgs pret viņas centieniem. Jevgēņijs rūpīgi un izpalīdzīgi ložņāja ap soliņu un tam blakus esošajiem krūmiem. Boriss pavirši pārlūkoja apkārtni, pagāja pāris soļu te uz priekšu, te atpakaļ. Nelolojot cerības, viņš līdzjūtīgi paskatījās uz Annu Sergejevnu, pielieca galvu un kā atvainodamies noteica:

– Anna Sergejevna, kā redzat, te neviena nav... Visu jūsu teikto es, protams, pierakstīšu, bet, kamēr nebūs, – pie sevis nodomāja “liķa”, tomēr saminstinājās dāmas

priekšā, – ... emm... kādas papildu norādes, mēs šobrīd neko nevaram iesākt.

Nesagaidījis atbildi, Boriss jau gribēja Annai pieklājīgi piedāvāt, vai nevajag viņu aizvest mājās, kad Jevgēņijs izlēca no soliņa aizmugures:

– Boris Afanasjevič, zīmīte!

Boriss un Anna piesteidzās pie Jevgēņija, kurš pasniedza zīmīti priekšniekam. Tas rūpīgi atlocīja stūrīšus un kopā ar Annas un Jevgēņija ziņkārīgiem skatieniem pār plecu pustumsā centās saskatīt zīmītes saturu. Ar sasteigtiem, bet elegantiem burtiem tur bija uzšņāpts:

*Kurzemes hercogs Mēnestiņš
Apgūlās zemē un nomira viņš*

Boriss pacēla acis un ieraudzīja Annas apjukušo un Jevgēņija tukšo skatienu. Bija lieki jautāt, vai kāds saprot neveiklo dzejas rindu.

Boriss nokrekšķinājās, pakasīja pakausi, apgāja apkārt soliņam un ar kurpes purngalu parušināja zemi, kur tika atrasta zīmīte. Jevgēņijs viņam pievienojās un uzcītīgi čamdīja zāli. Anna apsēdās uz soliņa un, klusi kustinot lūpas un piemiedzot acis, atkārtoja izlasīto.

Pēc brīža abi policisti meta mieru un Boriss nostenējies apsēdās blakus Annai uz soliņa.

– Izskatās, ka slikta dzeja būs mūsu vienīgais šīs nakts atradums, – viņš centās pajokot, bet Anna šķīta aizņemta. – Anna Sergejevna, es jūsu vietā pagaidām necenstos uzreiz pieņemt, ka šai zīmītei ir kāds sakars ar jūsu šonakt redzēto *rendez-vous**. Turklāt, nezinot neko

* Satikšanās (*franču val.*).

vairāk par tiem trim vīriešiem, mēs no šīs zīmītes neko īsti nevaram izlobīt...

Taisoties uz promiešanu, viņš piecēlās kājās. – Es pievienošu zīmīti jūsu sniegtajai liecībai, bet tikmēr, kamēr nav citu jaunumu, es laikam ieteiktu doties mājās. Vai mēs varam jūs pavadīt?

Anna, iegrimusi domās, pamāja ar galvu, un viņi devās atpakaļ uz ratiem. Pēc īsa brauciena droška piestāja pie lepna Elizabetes ielas nama, un Boriss izkāpa, lai pavadītu jauno dāmu līdz durvīm.

Kratoties jau atpakaļceļā uz iecirkni, pristavs saberzēja plaukstas, domājot par karsto tēju un pīrādziņu, kas viņu gaidīs kabinetā. Viņš apsēdīsies pie sava galda, pieliks glāzi pie deguna un saldi ieelpos melnās tējas aromātu. Te Jevgēņijs, par kura eksistenci viņš bija pilnībā aizmirsis, iztraucēja viņa domas:

– Boris Afanasjevič, es tikai tā iedomājos. Nevarētu taču būt tā, ka Annas Sergejevnas vajātājs bija noslēpies parkā, gaidot, kad viņa tur atgriezīsies ar poličiem, lai pēc tam viņu izsekotu līdz mājām, vai ne?

Borisam pēkšņi sametās ļoti skābs mutē.

IV

Aleksandrs neko neredzēja. Smirdēja pēc pelējuma un aukstuma. Ar rokām grābstoties gar ledainajām un netīrajām sienām, varēja noprast, ka telpa nav lielāka par divi reiz trīs metriem.

Viņš noslidēja uz grīdas un iestēnējās no sāpēm. Mētelis bija cietis sakāvi, cilindrs pazudis un drēbes

vietām ieplēstas. Mutē bija dzelzs garša, bet šķiet, ka nekas nebija lauzts. Pagaidām.

Krauses kungs bija pieradis pie labas dzīves ar ērtiem krēsliem, kamīniem, konjaku, smēķiem un labu literatūru. Šis bija ļoti nepatīkams un neērts pagrieziena vieta dzīvē, bet neko citu laikam jau arī nevarēja gaidīt. Vēlns viņu rāva palīdzēt Zentai! Bet nepalīdzēt arī nevarēja... Domas, ka Zenta nokļūtu šeit viņa vietā, bija aukstākas par sienām viņam apkārt.

Aleksandrs pievilka ceļus, uzlika uz tiem rokas un nokāra galvu. Gar acīm mirgoja sitieni, lampas, kas šūpojās, un šauras acis. Ohrankas* mērgļi no viņa nebija izsītuši ne vārda, bet, cik ilgi tā turēsies, viņš nebija pārliecināts.

* Cariskās Krievijas slepenpolīcija 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā.